

HØRING NÆRINGSKOMITEEN STATSBUJETTET 2023

Norske Trevarer representerer nærmere 300 selvstendige norske trevarebedrifter som lager innredning i treverk. Våre bedrifter skaper direkte og indirekte i overkant av 7000 årsverk, jobber som ofte er svært viktige for lokalsamfunn utenfor de store byene. Til felleskapet betaler vår bransje nesten 2 milliarder kroner i skatt.

Hele byggenæringen, og trevarebransjen spesielt, opplever nå en svært utfordrende markedssituasjon på grunn av høye råvare- og strømpriser. Krigen i Ukraina har resultert i høyere kostnader, høyere råvarepriser, lavere aktivitet og svakere inntjening. Absolutt alle innsatsfaktorer er blitt dyrere. På toppen av det hele foreslår nå regjering å øke arbeidsgiveravgiften for 2023. Det kan bli tungen på vektskålen for bedrifter som allerede sliter med høyere utgifter.

Mange trevarefabrikker har allerede små marginer. Mange av dem erfarer dessuten sterk konkurranse fra utlandet, slik at det ikke er lett å øke prisene. Rundt mange styrebord diskuteres derfor permitteringer eller om det rett og slett er kroken på døren. Konkurser har allerede forekommet, og flere kan komme. Hvis denne situasjonen varer ved, kan resultatet bli en massiv industridød blant små og mellomstore bedrifter i distriktene.

Mange av våre medlemmer opplever spesielt strømprisene som svært krevende. Vi har medlemmer med 800 prosent økning i strømutgiftene sammenlignet med et normalår. De fleste har spotprisavtaler og kvalifiserer heller ikke til industrikraftavtaler da det krever høyere forbruk enn hva de har.

Regjeringens forslag til næringslivsstøtte baserer seg kun på strømutgifter første halvår, og det er usikkert hvor mange (om noen) som vil omfattes av den. Til tross for Næringsministerens oppfordring om at offentlige oppdragsgivere må ta mer av risikoen, ser vi ingen tegn til det i markedet. Mange opplever dessuten prisforskjellene internt i Norge på strøm som utfordrende da det skapes en uheldig konkurransevridning. Strømprisene kan variere enormt mellom nabo-distrikter. De som ligger på feil side av prisskillet kan i verste fall tape oppdrag.

Vår bransje produserer byggevarer av tre og skaper grønne arbeidsplasser. Det er en bransje politikere lenge har sagt at de vil satse på, nå og i fremtiden. Vår industri krever mye strøm for å drive maskiner. Skal de overleve, må de ha tilgang på en strømstøtteordning som treffer bedrifter i deres segment, og de må få muligheter for fastprisavtaler. Videre er det behov for både rådgivning fra Enova og tilgang til midler for energieffektivisering for å sikre mer effektiv drift og redusert strømforbruk. Vi håper at et samlet Storting finner mer kraftfulle tiltak enn det Regjeringen har klart å få til.

Forvaltning av skogen

Tre er et levende materiale, lett å bearbeide og lett å transportere. Derfor har treverket muligheter som ingen andre materialer har. I en lang periode har plast og betong vært i vinden. Men der plast og betong er klimaverstinger, reduserer tre klimautslipp, det kan gjenbrukes og det er mye bedre for miljøet.

Krigen i Ukraina har vist hvor sårbare vi er. Vi er helt nødt til å bli mer selvberget på norske trematerialer. Norge har alle forutsetninger til å ta ut mye mer verdi av trærne våre, men vi må satse, og vi bør samarbeide med og lære av svenskene. I Sverige har de skjønnet at tre er en fantastisk ressurs, og har en langt større tre-økonomi. Norge har mye å lære av dette.

Vi er klare for å bidra mye mer, og har satt oss mål om å bli landets mest bærekraftige bransje. Nå ønsker vi samarbeid med politikere om å styrke rammevilkårene for norsk treproduksjon. Politikere som har tro på treets unike egenskaper, og de mange fantastiske arbeidsplassene trebygg og trevarer kan skape i dette landet. Mange av våre medlemmer ville tatt i bruk mer norsk skog hvis det var tilgang til mer foredlede norske trevarer av god kvalitet.

Offentlige anskaffelser

I revideringen av regelverket for offentlige anskaffelser må det sikres at alle livsløpsfaser er med. Ved å regne inn livsløpskostnadene for produktene som kjøpes inn, kan det gi både økonomiske innsparinger og klimagevinster. Offentlige anskaffelser må dessuten stille strenge krav til klima og miljøstandarder, slik at miljø ikke taper for pris i offentlige innkjøp. Et like stort problem er at mange kommuner ikke vet hvordan de skal anvende lovverket.

Trevarebedriftene i Norge forvalter lange håndverkstradisjoner og leverer bærekraftige produkter av et levende og naturlig materiale. Vi representerer mange arbeidsplasser, særlig utenfor tettbygde strøk. Nå håper vi at våre folkevalgte vil bidra til at vi klarer oss over denne kneika så vi fortsatt kan bidra til både miljø og kultur.